

Opskrba mlijekom grada Zagreba danas i preko zime

Mlijeko je po svom karakteru vrlo vrijedna živežna namirnica i važna za prehranu naroda. Mlijeko je ujedno i vrlo hranjiv supstrat za razne mikroorganizme, bilo korisne, bilo štetne. Zbog toga je i podvrgnuto raznim promjenama i napadaju raznih mikroba.

Gradska mljekara ima zadatak, da opskrbi potrošače grada Zagreba dovoljnim količinama zdravog i nepromijenjenog mlijeka. Dakle, njena uloga je dvostruka: u jednu ruku treba pružiti potrošačima dovoljno mlijeka, a u drugu ruku treba da to mlijeko bude kvalitetno zdravo i nepatvoreno. Ova dva momenta čine sastavni dio rada Gradske mljekare u Zagrebu. Na žalost, ovi momenti ne zavise o samoj mljekari, već je to kompleksni problem, u čijem radu sudjeluje velik broj elemenata i ljudi, počevši od stočnog fonda, proizvođača, sabirača, pa preko otkupnog poduzeća sve do potrošača.

Danas Gradska mljekara ima dovoljne količine mlijeka, kojima može opskrbiti potrošače našeg grada. Ipak prave potrebe u mlijeku, što ih ima grad Zagreb, nisu podmirene. Potrošači grada Zagreba troše danas cca 25.000 litara mlijeka, što ga dobivaju iz Gradske mljekare Zagreb. Ova cifra je irealna s obzirom na broj potrošača u Zagrebu.

Nabava mlijeka bit će u zimskim mjesecima otežana, a i količine će se smanjiti zbog prirodnog pada proizvodnje mlijeka. Da bi se potrošači grada Zagreba opskrbili u zimskim mjesecima potrebnim količinama mlijeka, Gradska mljekara namjerava učiniti ovo:

a) Ona će uskoro otkupljivati danonice cca 60.000 litara mlijeka. Veći dio mlijeka danas se prerađuje, jer se ne može prodati svježije. Postepenim padom količine mlijeka smanjivat će se i preradba u korist konzumnog mlijeka. Preko zime moći će se dopreмати mlijeko i iz udaljenijih pogona u svježem stanju; preko ljeta nije se to moglo činiti, jer se mlijeko brzo kvari.

b) Nakupci, sabirači, vozari mlijeka, koji su ukopčani u našu otkupnu mrežu, plaćat će se od sada po efektu rada. Ovime će se povećati zainteresiranost za što veći i bolji otkup.

c) Gradska mljekara namjerava opskrbiti svoje proizvođače dovoljnim količinama posija preko zimskih mjeseci. Dosad nije mogla posije nabaviti zbog previsoke cijene. Nastojat će, da cijene budu u skladu s ostalim tržišnim cijenama.

d) U svim pogonima uvodi se isplata mlijeka po sadržini masti. Isto tako će se isplaćivati mlijeko po sadržini masti i kod naših komisionara — poljoprivrednih zadruga.

e) Proizvođači mlijeka se stimuliraju time, što se mlijeko plaća po sadržini masti u mlijeku.

f) Cijena mlijeku je realna s obzirom na tržišne cijene ostalih artikala. Time se povećava i zainteresiranost za predaju mlijeka.

g) Ovogodišnje atmosferske prilike povoljno su utjecale na proizvodnju krmnog bilja, a to će se očitovati u boljoj prehrani muzne stoke i u većoj produkciji mlijeka u zimskim mjesecima.

h) Zainteresiranost za predaju mlijeka s jedne strane, pa zainteresiranost otkupnog aparata za što veći otkup s druge strane, pored gore izvršenih mjera, uzrokovale su, da Gradska mljekara danas otkupljuje velike količine mlijeka. Uzajamna zainteresiranost stvara danomice sve bolju i tješnju vezu između kupca i proizvođača.

i) U nakupnoj mreži izvršena je temeljita reorganizacija. Izvršen je premeštaj nakupnog aparata, a nesposobni i suvišni je uklonjen. Isto tako administrativni rad po pogonima sveden je na minimum. Mnogi nerentabilni pogoni su ukinuti. Manji broj dobrih i većih pogona bolje će izvršivati svoje zadatke, a poduzeće će im pružiti veću pomoć.

Sve naprijed navedene mjere pridonijele su, da je naše poduzeće sređeno, da je otkup mlijeka veći, a njegova kvaliteta bolja. Današnja sadržina masti u sveukupnom mlijeku iznosi cca 3,1%, a još pred neko vrijeme iznosila je mnogo manje od 3%.

Vjerujemo, da ćemo u zimskim mjesecima moći opskrbiti potrošače grada Zagreba potrebnim količinama mlijeka, a garanciju za to pružaju nam naprijed spomenute mjere.

M. Premužak.

Vitamini u mlijeku

Opširna naučna ispitivanja, izvršena za posljednjih četvrt vijeka su pokazala značajnu ulogu vitamina u ishrani životinja i ljudi. Često su bila zapažena oboljenja, koja su se pojavljivala u vidu pomanjkanja apetita, mršavljenja, slabosti, usporenja rasta i dr., a koja su poticala iz nepravilne ishrane, premda je ona sadržavala u dovoljnoj količini sve osnovne hranive tvari.

Iz rezultata mnogobrojnih pokusa i praktičnih zapaženja proizlazi, da su za racionalnu ishranu ljudi i životinja — osim osnovnih hranivih tvari — potrebni i vitamini. Oni ne služe živom organizmu niti kao neophodni za transformaciju energije i regulaciju izmjene tvari u organizmu. Po svojim svojstvima i karakteru djelovanja imaju mnogo sličnosti s hormonima i encimima, s kojima zajedno sačinjavaju skupinu »biokatalizatora«.

Nedostatak vitamina dovodi do poremtnje izmjene tvari te izaziva karakteristična oboljenja, koja nazivamo »avitaminoza«.

Mlijeko sadrži u većoj ili manjoj količini sve, do sada poznate vitamine, te je prema tome prirodan izvor vitamina.

Sadržaj vitamina u mlijeku znatno varira, što ovisi prvenstveno o ishrani i držanju muzne stoke. Kad se stoka hrani svježom hranom, pašom i kreće na zraku i suncu, količina vitamina je veća, nego kad se hrani u staji suhom hranom.

Količina vitamina, identificiranih u mlijeku — u odnosu na potrebe čovjeka — su prema HUNZIKERU — slijedeće: (Oznaka količine: O = ništa, X = malo, XX = dosta, XXX = mnogo).